

Vanessa Ludwig

Britta Habbe

Wat is de invloed van de wolf op het wild?

In een aantal artikelen gaan Margriet Montizaan en Colinda Vergeer van de afdeling Faunazaken in op vragen die bij Nederlandse jagers leven naar aanleiding van de mogelijke komst van de wolf naar ons land. Dit keer de vraag: wat is de invloed van de wolf op aantallen en gedrag van het wild?

Onlangs was dr. Britta Habbe, wolvenexpert van de Deutsche Landesjägerschaft Niedersachsen, bij de KNJV op bezoek. Zij liet er geen twijfel over bestaan dat Nederland bereikbaar is voor de wolf. Habbe: 'Snelwegen vormen voor een wolf geen probleem. De wolf die vorig jaar werd gevonden in Denemarken kwam uit Saksen en heeft zeker 800 kilometer afgelegd en meerdere snelwegen overgestoken. In Nederland zouden zich gerust enkele wolven kunnen vestigen.'

Dieet

In Duitsland is de dieetkeuze van wolven onderzocht door meer dan 4000 keutels te analyseren (Ansorge, Holzapfel en Wagner 2012). Het ree blijkt het belangrijkste prooidier

te vormen (53%), daarna komen edelhert (21%) en wild zwijn (18%). Andere prooigroepen werden beduidend minder aangetroffen: haas/konijn 4%, damhert 2% en moeflon, kleine zoogdieren, huis/landbouwdieren en vruchten ieder minder dan 1%. De wolf laat zich wat betreft voedselkeuze vooral leiden door wat er beschikbaar is. Zo is in Polen het edelhert de belangrijkste prooi voor de wolf en in Scandinavië de eland. Het valt te verwachten dat de wolf invloed zal hebben op het gedrag van prooidieren (bijvoorbeeld verhoogde waakzaamheid). Jagers in Duitsland ervaren echter nog geen grote verschillen in de uitoefening van de grofwildjacht in gebieden met en zonder wolf.

Edelhert

Uit onderzoek van Mark Nitze, gepubliceerd in 2012, waarbij edelherten zijn gezenderd in grote rustgebieden, bleek dat er binnen de actieradius van de edelherten kortdurende verschuivingen voorkwamen door verstoringen van de wolf. Het gebruikelijke leefgebied werd echter niet verlaten. Overdag bevond het wild zich in de bosgebieden, aan het begin van de avond en in de nacht trok het naar de voedselgebieden. Het is wel denkbaar dat edelherten buiten grote rustgebieden het leefgebied anders gaan benutten. Vanwege het geringe aantal terugmeldingen kon daar in het kader van dit onderzoek echter geen uitspraken over worden gedaan. Overigens was 70% van de door de wolf gepredeerde edelherten jonger

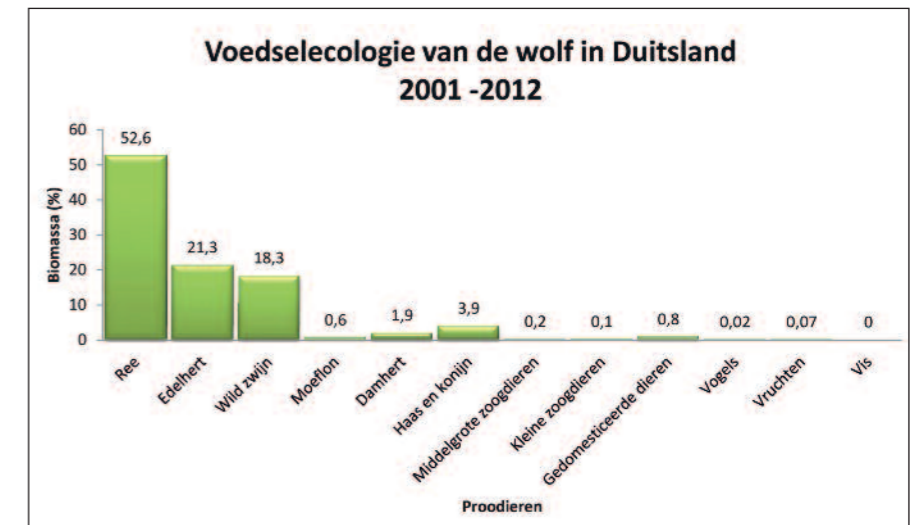
dan een jaar. Bij het ree bedroeg dit percentage 33%.

Ree

Wat het effect van de wolf op reeën betreft, is het vooralsnog koffiedik kijken. Mogelijk kan het ree zich meer terugtrekken en minder zichtbaar worden, waardoor het afschot juist moeilijker te realiseren is. Dit wordt echter nog niet bevestigd door Duitse waarnemingen. Britta Habbe geeft aan dat verschillen in bejagingseffectiviteit zowel voorkomen in gebieden met als zonder wolf.

Moeflon

In Nederland leven moeflons op de Noorderheide, het Wekeromse Zand en in het Nationale Park De Hoge Veluwe. Er bestaat een grote kans dat bij aanwezigheid van wolven deze populaties op termijn verdwijnen. Moeflons kunnen namelijk in Nederland hun natuurlijk vluchtgedrag niet vertonen

Bron: Ansorge H., Holzapfel M., Wagner C., Senkenberg Museum für Naturkunde Görlitz. Die Nahrungsökologie des Wolfes in Deutschland von 2001 bis 2012 <http://www.wolfsregion-lausitz.de/nahrungszusammensetzung>

(zich terugtrekken op rotsen).

In Duitsland is de moeflon in gebieden met wolven grotendeels verdwenen.

Ganzen

Veelgehoorde vraag is of de wolf een rol kan spelen in het ganzenbeheer. Broedende ganzen kunnen een gemakkelijke prooi zijn, maar of de wolf überhaupt ganzen in Europa predeert, is nog onbekend. Tot nu toe overlappen in Duitsland de leefgebieden van wolf en gans elkaar niet. Ook in Polen is niets bekend over predatie van ganzen door wolven. In Amerika proberen wolven wel ganzen te bejagen, maar het directe effect van predatie is klein. Als reactie op de aanwezigheid van predatoren gaan ganzen nestelen en ruïen op moeilijk toegankelijke plekken.

Invloed van wolf op aantallen prooidieren

Enkele wolven zullen niet in staat zijn de

rol van de jagers over te nemen als het gaat om het reguleren van de populaties grofwild. Tot dusverre is in Saksen, bijna 15 jaar na de komst van de wolf, de afschotrealisatie van grofwild ongeveer gelijk gebleven. Daarnaast vertoont het afschot dezelfde schommelingen in gebieden met en zonder wolf. Deskundigen verwachten alleen aantaleffecten bij niet-gereguleerde populaties in ongerepte gebieden, zoals bij wapiti's in Yellowstone in de Verenigde Staten. ■

In de volgende edities leest u meer over de vraag hoe je schapen kunt beschermen tegen wolven en monitoring van de wolf.

Heeft u een vraag over de wolf in Nederland? Stuur deze per email naar biologie@knjv.nl